

IN THE SYSTEM OF SOCIAL COMMUNICATIONS

<https://doi.org/10.17721/2522-1272.2019.75.2>

UDC 007:070.422:174(477)

**Journalism Professionalism and Professional Standards:
Theoretical Aspects
and Media Practitioners' Interpretation**

Halyna Budivska

PhD-student

*National University of «Kyiv-Mohyla Academy»,
G. Skovorodi Str., 2, Kyiv, 04070, Ukraine*

Corresponding author's e-mail address: halyna.budivska@gmail.com

ABSTRACT

The article deals with the normative principles of journalistic professionalism and professional standards, comparing them with interpretation of Ukrainian media professionals. The purpose of the study is to outline the professional standards of Ukrainian journalists dealing with socio-political issues. Based on ten interviews with the journalists as the respondents aged 21 to 50 from different national and regional media outlets, the author indicates several peculiarities how the Ukrainian media practitioners perceive this problem.

It is revealed that the so-called “western model” of journalism is superimposed on the complicated socio-political conditions of journalists, and therefore it is not accepted unconditionally by the part of media practitioners. The situation of turbulence where the Ukrainian journalists find themselves today, affects their perceptions of journalistic professionalism and professional standards. According to the results of the survey, recognition of importance of journalistic standards prevails among the respondents, but in practice unconditional adherence to these standards is complicated or is impossible for the interviewers taking into account sensitivity of coverage of transformations and the war in the country, as well as the challenges connected with media owners' political interests and difficult financial situation in the media. Also, based on the findings obtained, it is concluded that there is insufficient institutionalization of professional standards in the Ukrainian media environment.

KEYWORDS: journalists' professionalism; professional standards; professional norms.

Професіоналізм журналістів та професійні стандарти: теоретичні аспекти та інтерпретація медіафахівців

Будівська Галина Йосипівна, аспірантка Могиллянської школи журналістики Національного університету «Києво-Могиллянська академія»

Резюме

У статті розглянуто нормативні засади журналістського професіоналізму та професійних стандартів, а також порівняно їх із інтерпретацією українських медіапрацівників. Мета дослідження – виявити тенденції у сприйнятті професійних стандартів українськими журналістами, які працюють із соціально-політичною проблематикою. На основі десяти інтерв'ю з журналістами, серед яких представлені респонденти віком від 21 до 50 років із різних типів загальнонаціональних та регіональних медіа, виокремлено низку особливостей у сприйнятті цієї проблеми українськими медіапрактиками. Виявлено, що так звана «західна модель» журналістики накладається на складні соціополітичні умови українських журналістів, а тому не приймається медіапрактиками беззастережно. Ситуація турбулентності, в якій опинилися українські журналісти, впливає на сприйняття ними журналістського професіоналізму та професійних стандартів. Як свідчать результати дослідження, серед респондентів превалює визнання важливості журналістських стандартів, проте на практиці безумовне їх дотримання частина інтерв'ююваних називає складним, або й неможливим, зважаючи на чутливість висвітлення трансформацій та війни у своїй країні, а також на політичні інтереси медіавласників та складну фінансову ситуацію у медіа. На основі отриманих даних зроблено висновок про недостатню інституціоналізацію професійних стандартів в українському медіасередовищі.

Ключові слова: професіоналізм журналістів; професійні стандарти; професійні норми.

Будивская Г.И. Профессионализм журналистов и профессиональные стандарты: теоретические аспекты и интерпретация медиа-специалистов

В статье рассмотрены нормативные основы журналистского профессионализма и профессиональных стандартов, а также интерпретация их работниками украинских медиа. Цель исследования – определить восприятие украинскими журналистами, которые работают с социально-политической проблематикой, профессиональных стандартов. На основании десяти интервью с журналистами, среди которых представлены респонденты в возрасте от 21 до 50 лет из разных типов общенациональных и региональных медиа, выделен ряд особенностей в восприятии ими этой проблемы. Исследование показало, что так называемая «западная модель» журналистики в Украине накладывается на сложные социо-политические условия, а потому не принимается журналистами безоговорочно. Ситуация турбулентности, в которой оказались работники украинских медиа, влияет на восприятие ими журналистского профессионализма и профессиональных стандартов. Среди респондентов превалирует признание важности журналистских стандартов, однако на практике безусловное их соблюдение часть участвующих в исследовании называет

сложным, или вовсе невозможным, учитывая чувствительность освещения трансформаций и войны в своей стране, а также принимая во внимание политические интересы медиа-собственников и сложную финансовую ситуацию в медиа. Также на базе полученных данных сделан вывод о недостаточной институционализации профессиональных стандартов в украинском медиасреде.

Ключевые слова: профессионализм журналистов; профессиональные стандарты; профессиональные нормы.

1. Вступ

На відміну від багатьох професій та сфер діяльності, журналістика не є формалізованою, обмеженою чіткими вимогами, яких працівникам цієї галузі необхідно дотримуватися. Професіоналізм журналістів базується на історично сформованих принципах та цінностях. Вони втілені у професійних нормах чи стандартах, дотримання яких в очах суспільства, редакції чи медійної спільноти може вважатися обов'язковим атрибутом журналістської професії.

Разом з тим, набір цих стандартів не є константою, уявлення про те, що вважати нормою, змінюється як під впливом стрімких технологічних змін (діджиталізації, заміщення традиційних джерел новин соцмережами тощо), так і суспільно-політичних трансформацій.

Події останніх п'яти років – Революція Гідності, анексія Криму, війна на Сході України – актуалізували дискусію щодо професійних стандартів журналістики в Україні. Журналісти опинилися перед викликами, відповідати на які раніше не доводилося. Одним із найголовніших із них стала потреба висвітлювати війну у власній країні. В таких умовах журналісти нерідко порушують професійні стандарти на користь позитивного висвітлення «своєї» сторони. Такі протиріччя часто стають темою журналістських дискусій [див 1; 2]). Медійна спільнота та суспільство, по суті, розділилися на дві групи, коли одна обстоює необхідність дотримуватися професійних стандартів за будь-яких умов, у тому числі під час війни, а інша – звинувачує першу в потуранні ворогові. В той час, як частина журналістів, які побували на лінії фронту, стверджують, що неможливо не ставати на бік українських військовослужбовців, інші наполягають на тому, що не можна дегуманізувати протилежну сторону [3].

У таких умовах на часі наукове осмислення професійних стандартів і того, як журналісти розуміють свої місце та роль у суспільних процесах, особливо за умови складних трансформацій та потрясінь у їхній країні.

Мета дослідження – виявити тенденції у сприйнятті професійних стандартів українськими журналістами, які працюють із соціально-політичною проблематикою. Ця стаття базується на десяти інтерв'ю з українськими медіапрактиками і має на меті розглянути особливості їхніх уявлень про стандарти професії та місце в них нормативного складника. Для цього нормативні засади журналістського професіоналізму і загальноприйняті професійні стандарти журналістики автор порівнює з тим, як самі медіапрацівники інтерпретують професійні норми. Частково результати дослідження були представлені під час доповіді «Журналістський професіоналізм: професійні стандарти та їх інтерпретація українськими медійниками» на конференції «Медіапростір: проблеми і виклики», що відбулася в Інституті журналістики 25 квітня 2018 року [4].

2. Теоретичне підґрунтя

В академічній літературі професіоналізм визначають як набір дій, необхідних для того, щоб людину вважали журналістом [5, с. 72; 6, с. 3], а також нормативний набір бажань

них рис та принципів стосовно того, як належно, з користю для демократії висвітлювати події [6, с. 4]. Крім того, професіоналізм розглядають крізь суб'єктивні міркування самих журналістів, як-от з приводу професійних дилем на кшталт «професійні норми нейтральності та об'єктивності vs. обслуговування громадськості та демократії» [6, с. 4].

У цій статті професіоналізм розглядається насамперед як набір бажаних рис та принципів, необхідних для належного висвітлення подій, а також крізь призму рефлексій самих журналістів – адже йдеться про те, щоб зрозуміти, наскільки ці принципи та норми відображені в уявленнях самих журналістів.

Коли в медійному середовищі обговорюється проблематика професійних стандартів, то в першу чергу про них говорять з погляду вимог до інформаційних жанрів, тобто до новинної журналістики. Йдеться про такі нормативні ознаки як точність, належність, об'єктивність – мається на увазі спосіб збору та презентації інформації [7, с. 4817–4818]. В українському журналістському дискурсі про професійні стандарти прийнято говорити в розумінні доктрини журналістської об'єктивності [8, с. 141–142]. Вона включає в себе стандарти фактичності, балансу і чесності, неупередженості, незалежності, відмови від інтерпретацій та нейтральності [8, с. 141–142]. Такий нейтральний підхід уперше увійшов у практику американських журналістів у XIX ст. [8, 141–142] (Ward 2010, 141–142) і вважається ключовим елементом самосприйняття тамтешніх журналістів [9, с. 488].

З часом він поширився у західній культурі і навіть претендує на універсальність. Частото саме такої поведінки очікують від журналістів представники громадських організацій з розвитку медіа, у тому числі в країнах перехідного типу. Щоправда, не у всіх контекстах цей підхід виявляється релевантним [10, с. 226].

Журналістський професіоналізм та професійні культури насправді складно пов'язати з одним етичним підходом. Як зазначає С.Вайсборд, західна преса впродовж двох століть надихала інші журналістські культури, але одночасно тривали і дебати щодо доречності цих ідей в інших контекстах [6]. Складно сказати, що економічна глобалізація, поширення ринкової економіки та демократії із західного по всьому світу обов'язково свідчить про прийняття тих самих новинних цінностей у журналістиці [6, с. 175–176].

Аналіз понад тридцяти професійних етичних кодексів журналістики у низці країн Європи, Північної Африки, Близького Сходу та мусульманської Азії, проведений німецьким ученим К. Хафезом 2002 року, демонструє консенсус стосовно того, що стандарти правдивості та об'єктивності мають бути головними цінностями журналістики [11]. Водночас, ситуація може відрізнятися, коли йдеться про реальні практики та уявлення журналістів. На практиці існує як журналістика, ближча до нормативного підходу, так і та, що заперечує і відкрито декларує невіддільність преси від політики чи ідеології [6, с. 193].

Компаративні дослідження журналістських культур демонструють як схожі позиції, так і суттєві розбіжності між уявленнями журналістів у різкультурах. Проведені раніше дослідження С.Спліхалаї К. Спаркса (1994), а також Д. Вівера (1998) суперечили одне одному в питанні спільного та відмінного у сприйнятті журналістами професійних цінностей, тобто складно було говорити про універсальні професійні цінності [12, с. 536].

Результати пілотної частини глобального дослідження «Worlds of Journalism», що проведеної з 2007 по 2011 рік із залученням журналістів із 18 країн, показали, що західні журналістські культури сповідують нейтральний підхід до роботи і роль «сторожового пса», а підтримка певних політичних поглядів їм не властива [13, с. 481]. Журналісти з перехідних демократій та країн, що розвиваються, згідно з цим дослідженням, навпаки, більш схильні до «інтервенціонізму» (англ. *interventionism*), тобто підтримки певних позицій. Наприклад, найменш критичними виявилися журналісти з Румунії, Росії та Ізраїлю [13, с. 481].

Україна не була представлена у жодному з великомасштабних академічних компаративних дослідницьких проєктів. Відповідно, неможливо говорити про схожість чи від-

мінність превалуючих уявлень українських журналістів з поглядами їхніх колег, що представляють інші журналістські культури. Академічних досліджень уявлень українських журналістів, здійснених на теренах України, поки що також недостатньо.

Частково проблематики сприйняття журналістами професійних стандартів торкається робота “Between Professionalism and Activism: Ukrainian Journalism after the Euromaidan”, проведена мною у співавторстві з Д. Орловою на основі інтерв’ю з 14 українськими журналістами. Було виявлено, що журналісти здебільшого погоджуються з тим, що універсальні професійні стандарти важливі, однак артикулювати їх респондентам виявилось складно. Цю проблему мало обговорюють у редакціях; спеціальні настанови для своїх журналістів медіа розробляють та запроваджують дуже рідко.

3. Методи дослідження

Це дослідження розвиває порушену в згаданій вище статті проблематику і фокусується на професійних стандартах журналістики детальніше. Воно базується на десяти інтерв’ю з українськими журналістами, що були проведені у травні та червні 2017 р. Респонденти віком від 21 до 50 років представляли різні типи загальнонаціональних та регіональних медіа і працювали із соціально-політичною проблематикою. Учасникам були поставлені запитання щодо того, як вони розуміють професіоналізм журналістики і професійні стандарти, а також як вони ставляться до цих концептів. Учасникам забезпечувалася анонімність; демографічні деталі та інформація про медіа, у яких вони працюють, представлені у таблиці.

Таблиця.

Інформація про демографічні деталі та про медіа, у яких працюють опитані журналісти

№	Стать	Вік	Посада	Медіа	Регіональне чи загальнонаціональне
Журналіст 1	Жінка	34	журналіст	щотижневий журнал	загальнонаціональний
Журналіст 2	Чоловік	32	редактор програми	телеканал	регіональний
Журналіст 3	Чоловік	21	журналіст	телеканал	загальнонаціональний
Журналіст 4	Жінка	31	журналіст	онлайн-медіа	регіональне, що базується у Києві
Журналіст 5	Чоловік	40	журналіст	тижневий журнал	загальнонаціональний
Журналіст 6	Жінка	28	журналіст	телеканал	загальнонаціональний
Журналіст 7	Чоловік	50	редактор відділу	онлайн-медіа	регіональне
Журналіст 8	Жінка	25	журналіст	онлайн-медіа	регіональне
Журналіст 9	Жінка	32	журналіст	онлайн-медіа	загальнонаціональне
Журналіст 10	Жінка	29	журналіст	газета	регіональна

4. Результати і обговорення

Виходячи з відповідей респондентів, можна відстежити кілька тенденцій у сприйнятті стандартів, що сьогодні помітні в українському журналістському середовищі.

На прохання пояснити, яким критеріям має відповідати професійний журналіст, респонденти акцентували увагу на різних концептах. Частина зосередилася у першу чергу на етичному складникові і говорили, що журналіст «повинен бути чесним», «неупередженим», «уникати емоцій», «бути людиною», дотримуватися кодексу журналістської етики та, окремо, правила «не нашкодь». *«Я вважаю, що блогери сильно відрізняються від журналістів. Ми не маємо права собі дозволяти бути учасником подій. Вдома, можливо, і можна обговорювати, але я вважаю, що навіть сторінки у Фейсбуці – це продовження професійної діяльності. Журналіст – 24 години на добу журналіст і не має права собі дозволяти такі штуки»¹*, – висловила одна із респонденток (журналіст №6).

Частина респондентів говорила передусім про журналістські практики, методи роботи: фактчекінг, дослідження теми, необхідність працювати оперативно. Наприклад, журналістка №1 виокремила таке: *«Чесність, порядність, допитливість. Це найважливіші якості, які потім відкриють масив таємниць. Бо ти без цього можеш чисто по проформі опитати дві сторони, опитати експертів, але ти ніколи не знайдеш більше, ніж твої колеги, якщо не будеш допитливим»*. Ще одна респондентка (журналіст №4) зазначила: *«Професійний журналіст – це людина, яка сумнівається. Якщо ти маєш якусь інформацію, ти маєш її перевірити. Якщо пишеш про вугільну промисловість, опитай десять експертів, а не строчи отсебятину. Треба у всьому сумніватися і все перевіряти – ду-маю, що це головний критерій журналістики. Дві сторони не завжди має сенс. Але те, що треба перевіряти інформацію – це стовідсотково»*.

Переважна більшість інтерв'юованих журналістів говорили про те, що журналістські стандарти важливі. Проте один із респондентів (№5) відразу висловив скепсис стосовно стандартів і пояснив це особливістю української ситуації: *«Скажімо так: якби ми жили в країні типу Британії, і я якби мав можливість керувати, я би всіх змушував працювати за такими стандартами. Наприклад, брати один погляд, другий погляд – бібісі-инні ці приколи. Ми працюємо трошки в іншій країні, живемо трохи в іншій країні (...) Є якісь нюанси, які не те, що не потрібні, а просто не для нашого часу і не для нашої країни. Я не можу бути об'єктивним, говорячи про війну, коли там гинуть мої друзі»*.

Попри декларування більшістю респондентів важливості стандартів журналістики, ставлення до них відрізняється. Журналісти тут розділилися на тих, хто готовий непорушно дотримуватися за будь-яких обставин і тих, хто допускає порушення в певних умовах. *«Стандарти є універсальними і непорушними, тому що якщо ти напишеш статтю, в якій тільки одна точка зору, а не висвітлена інша – ти вже вводиш читача в оману і порушуєш правило “не нашкодь”. (...) [Але війна] впливає на професійні стандарти. Тому що коли ти живеш в цій країні і з нею щось відбувається, то як би ти не хотів – все одно приймаєш чийось сторону, (...) симпатизуючи якійсь стороні»*, – переконана журналістка №8.

Подібною виявилася позиція респондента №2: *«Я не бачу, в ім'я чого можна порушувати журналістські стандарти. Навіть те, що стосується повноти... Робити репортаж з фронту і свідомо замовчувати те, що є злочини з боку української Армії? Це вже теж не журналістика. Це обслуговування воюючої сторони? Можливо. Це пропагандистська робота? Можливо. Це – не журналістика»*.

¹ У наведених цитатах збережено лексику респондентів.

Відмінну точку зору висловив найдосвідченіший із учасників дослідження, журналіст №7: *«Стандарти є корисними, скажімо так, для журналістів-початківців. (...) Як кажуть, якщо ти не знаєш, як поводитися, поведься згідно з законом. Коли ти досягаєш певного рівня і ти розумієш, наскільки можеш нашкодити чи не нашкодити інфільтрацією своєї особистої думки, якоїсь своєї позиції, ти вже можеш ті закони обходити. Ти вже можеш навіть трішки маніпулювати. Якщо це заради доброї мети, то чому б ні?»*.

Крім викликів воєнної ситуації, причиною порушення професійних стандартів журналісти називали проблему впливу медіавласників. Судячи з одного із проведених інтерв'ю, журналісти регіональних медіа, що перебувають в особливо скрутному фінансовому становищі, погоджуються на публікацію так званої «джинси», тобто замовних матеріалів.

Як і в раніше згаданому дослідженні, проведеному авторкою статті спільно з Д. Орловою, ці інтерв'ю засвідчили, що в українських редакціях професійні стандарти обговорюються рідко, існує своєрідна презумпція того, що журналісти, з точки зору редакторів, мають бути обізнані в цій темі за замовчуванням.

5. Висновки

Проведені у рамках цього дослідження інтерв'ю підтверджують розкол в журналістському середовищі, помітний з онлайн-дискусій та панельних обговорень за участі українських медіапрацівників, що відбуваються в останні роки.

Отримані дані свідчать, що хоч серед українських журналістів превалює визнання важливості журналістських стандартів, на практиці беззастережне їх дотримання виявляється неможливим або складним. Доктрина «об'єктивної журналістики», так звана західна модель, накладається у свідомості журналістів на умови українського соціополітичного контексту, а особливо – на виклики воєнного часу. Тобто навіть погоджуючись із важливістю професійних стандартів, українські журналісти вказують на етичні дилеми та складнощі висвітлення війни своїй країні.

Виходячи з наявних даних, можна зробити висновок, що ситуація турбулентності, в якій опинилися українські журналісти, впливає на сприйняття ними журналістського професіоналізму та професійних стандартів. Недостатня інституціоналізація стандартів – що проявляється у відсутності в переважній більшості медіа редакційних настанов для журналістів та рідкісних обговореннях цієї проблеми всередині колективу – залишає журналістів наодинці з етичними дилемами, а також перед необхідністю самостійно рефлексувати та віднаходити правильне рішення. Крім цього, на сприйняття професійних стандартів впливають політичні інтереси медіавласників та спокуса публікації замовних матеріалів.

Проведене дослідження є базуватися на якісницькій методології, а отже його результати не дозволяють сформулювати узагальнені висновки про уявлення представників українського медійного середовища стосовно професіоналізму та професійних стандартів журналістики. Для цього необхідне ширше, бажано кількісне, дослідження. Кількісне дослідження журналістської культури в Україні дасть змогу не лише краще зрозуміти особливості українських журналістів, а й порівняти їх із результатами міжнародних порівняльних досліджень та зрозуміти, наскільки унікальною чи звичною є українська ситуація.

References

1. Mudrak, L. (2014), "Standards of journalism in the war conditions: Reinterpretation", *Media Sapiens*, available at: https://ms.detector.media/ethics/standards/standarti_zhurnalistiki_v_umovakh_viyini_pereosmislennya/ (accessed 27 January 2017).
2. Torba, B. (2017), "About hate speech: What the 3rd Donbas Media Forum is best remembered for?", *Den [Day]*, available at: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/pro-movu-viyny> (accessed 27 January 2017).
3. Dachkovska, M. (2015), "Donbass Media Forum: The frontline goes through people's heads", *Media Sapiens*, available at: https://ms.detector.media/ethics/standards/donbass_media_forum_liniya_frontu_prokhorodit_kriz_golovi_lyudey/ (accessed 27 January 2017).
4. Budivska, H. (2018), "Journalistic professionalism: professional standards and their interpretations by Ukrainian media practitioners", *Proceedings of the All-Ukrainian Scientific Conference "Media Space: Problems and Challenges"*, Institute of Journalism, Kyiv, 25 April 2018, Kyiv, pp. 67-70.
5. Zelizer, B. (2005), "Definitions of journalism", in Overholser, G. & Jamieson K. (Eds.), *The Press*, Oxford University Press, New York, pp. 66-80.
6. Waisbord, S. (2013), *Reinventing Professionalism: Journalism and News in Global Perspective*, Polity Press, Cambridge, 280 p.
7. Dicken-Garcia, H. (2008), "Standards of news", in Donsbach, W. (Ed.), *The International Encyclopaedia of Communication*, vol. 12, Backwell, Malden:MA, pp. 4817-4820.
8. Ward, S. (2010), "Inventing objectivity: new philosophical foundations", in Meyers, C. (Ed.) *Journalism Ethics: A Philosophical Approach*, Oxford University Press, pp. 137-152.
9. Deuze, M. (2005), "What is journalism? Professional identity and ideology of journalists reconsidered", *Journalism*, vol. 4, no. 6, pp. 442-464.
10. Voltmer, K. (2013), *The Media in Transitional Democracies*, John Wiley & Sons, 204 p.
11. Hafez, K. (2002), "Journalism ethics revisited: a comparison of ethics codes in Europe, North Africa, the Middle East, and Muslim Asia", *Political Communication*, vol. 19, no. 2, pp. 225-250.
12. Weaver, D. & Willnat, L. (2012), "Journalists in the 21st century: conclusions", in Weaver, D. & Willnat, L. (Eds.), *The Global Journalist in the 21st Century*, Routledge, pp. 529-553.
13. Hanitzsch, T., Seethaler, J., Skewes, E.A. et al. (2012), "Worlds of journalism: journalistic cultures, professional autonomy, and perceived influences across 18 nations", in Weaver, D. & Willnat, L. (Eds.) *The Global Journalist In the 21st Century*, Routledge, pp. 473-495.
14. Budivska, H. & Orlova, D. (2017), "Between professionalism and activism: Ukrainian journalism after the Euromaidan", *Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal*, vol. 3., pp. 137-156, available at: <http://kmlpj.ukma.edu.ua/article/view/120120> (accessed 27 January 2017).

Submitted on 29.01.2019

Список літератури

1. Мудрак, Л. (2014), «Стандарти журналістики в умовах війни: переосмислення» URL:

https://ms.detector.media/ethics/standards/standarti_zhurnalistiki_v_umovakh_viyini_pereosmisleniya/ (дата звернення: 27.01.2017).

2. Торба, В. (2017), «Про мову війни. Чим запам'ятався III Донбас Медіа Форум?» URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/pro-movu-viyny> (дата звернення: 27.01.2017).

3. Дачковська, М. (2015), «Donbass Media Forum: Лінія фронту проходить крізь голови людей». URL: https://ms.detector.media/ethics/standards/donbass_media_forum liniya frontu prokhodit_kriz_golovi_lyudey/ (дата звернення: 27.01.2017).

4. Будівська Г. Журналістський професіоналізм: професійні стандарти та їхня інтерпретація українськими медійниками // Медіапростір: проблеми і виклики сьогодення. Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 25 квітня 2018 р.). Київ, 2018. С. 67–70.

5. Zelizer, B. «Definitions of journalism» / Overholser, G., Jamieson, K. // The Press, Oxford University Press, New York, 2005. P. 66–80.

6. Waisbord, S. Reinventing Professionalism: Journalism and News in Global Perspective, Polity Press, Cambridge, 2013. 280 p.

7. Dicken-Garcia, H. Standards of News. /W. Donsbach (ed) // The international encyclopaedia of communication. V.12., Backwell, Malden, MA, 2008. P. 4817-4820.

8. Ward, S. Inventing Objectivity: New Philosophical Foundations./ Meyers C. (Ed.)/ Journalism ethics: A philosophical approach. Oxford University Press, 2010. P. 137–152.

9. Deuze, M. What is journalism? Professional identity and ideology of journalists reconsidered/ Journalism, 2005, V. 4. № 6. P. 442–464.

10. Voltmer, K. The Media in Transitional Democracies. John Wiley & Sons, 2013. 204 p.

11. Hafez, K. Journalism ethics revisited: A comparison of ethics codes in Europe, North Africa, the Middle East, and Muslim Asia// Political Communication, 2002. V.19, №2. P. 225-250.

12. Weaver, D., Willnat, L. Journalists in the 21st Century: Conclusions. // D.Weaver, L.Willnat (Eds.) The global journalist in the 21st century. Routledge, 2012. P. 529-553.

13. Hanitzsch, T., Seethaler, J., Skewes, E.A. et al. Worlds of Journalism: Journalistic Cultures, Professional Autonomy, and Perceived Influences across 18 Nations //Weaver, D. H., Willnat, L. (Eds.). The global journalist in the 21st century. Routledge, 2012. P. 473-495.

14. Budivska, H., Orlova, D. Between Professionalism and Activism: Ukrainian Journalism after the Euromaidan// Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal, 2017. V. 3., P. 137-156. URL : <http://kmlpj.ukma.edu.ua/article/view/120120> (accessed 27 January 2017).

Надійшла до редколегії 29.01.2019